

УДК 338.2:330.34:339.9](06)

Волинець Тетяна,
студентка 3-го курсу спеціальності
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
xtana.vol@gmail.com

ВІДНОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

Повномасштабне вторгнення країни-агресора спричинило величезні проблеми та безповоротні зміни. Але ми сильна нація, тому необхідно підіймати економіку держави вже зараз, а не тільки після нашої перемоги. Зараз вкрай важливо як ніколи бути об'єднаними та відданими своїй державі. Необхідно розуміти, що підприємництво є важливою складовою економіки. Саме завдяки бізнесу держава отримує податки задля забезпечення функціонування усіх необхідних процесів, зокрема забезпечення ЗСУ. Однак, за умов війни платоспроможність споживачів різко знизилась, відтак необхідно знаходити альтернативи для досягнення поставлених цілей.

Слід наголосити, що наразі дуже важливою є державна лояльність та підтримка підприємництва. Малий та середній бізнеси стали вкрай вразливі, багато з них на етапі закриття. Саме для допомоги цій сфері відкрився сервіс «Дія. Бізнес» [1]. Метою його запровадження стало надання допомоги у вирішенні багатьох нагальних проблем, які виникли за тих чи інакших обставин. Маркетплейс фінансових можливостей для бізнесу – це те місце, де підприємці можуть обрати для себе необхідну фінансову програму, прочитати детальні умови отримання фінансування та звернутися безпосередньо до банківських й інших установ [1].

Але чи не головним є відношення президента та усієї виконавчої влади. Їх погляди відображаються у прийнятих законопроектах під час воєнного стану. Позитивно вплинуло затвердження Урядом 14 жовтня

2022 р. постанови, згідно з якою підприємства, які через війну втратили свої виробничі потужності, зможуть отримати кредит [3] на відновлення виробничих потужностей під 9 % терміном до 5 років на суму до 60 млн грн (без урахування раніше виданих кредитів за програмами держпідтримки). Виконання зобов'язань за такими кредитами частково (до 80 %) забезпечуватиме державна гарантія.

Важливим аспектом у підтримці та відбудові підприємництва є релокація. Саме це рішення дало новий погляд для бізнесів і зберегло робочі місця. За програмою релокації з небезпечних регіонів переміщено 772 підприємства, завдяки чому вдалося зберегти понад 35 тисяч робочих місць. Окрім того, роботу на релокованих підприємствах знайшли ще понад 7 тисяч осіб. Ці підприємства продовжують повноцінно працювати, підтримуючи стабільність нашої економіки, та сплачувати податки. За 2022 рік ними перераховано до бюджету понад 1,14 млрд грн ЄСВ [5].

Процес релокації бізнесу в країні триває надалі. Для 261 підприємства наразі здійснюється пошук підходящої локації або способу транспортування. У той час 634 підприємства, що подали раніше заявки на переміщення, відмовилось від релокації у зв'язку з деокупацією територій, на яких вони розташовані [5; 7]. Отже, завдяки саме цій державній програмі вдалось продовжити життя для підприємств, надати їм час для розвитку, відчувати нові можливості. На цьому не слід зупинятись, адже не усі підприємства перенесені на більш безпечні території.

Підприємства виграють від зниження податкових ставок і спрощеного податкового адміністрування. Дехто закликає до різкого зниження податків, стверджуючи, що це зменшить стимули працювати «в тіні» та знизить корупцію. Проте, наразі це не видається можливим, оскільки призведе до значних втрат бюджету [6; 8].

Більш продуктивним підходом є зменшення податкового навантаження (наприклад, спростивши адміністрування податків). Щоб розібратися в чинній системі оподаткування, потрібні інтенсивні юридичні консультації, чого особливо малі та середні підприємства не можуть собі дозволити [6; 9].

Також потрібно приділити багато уваги для залучення інвесторів, не тільки закордонних, а й українських. Зараз як ніколи потрібна підтримка моральна та фінансова. Вже зараз необхідно

вдосконалювати та створювати нові цікаві підприємства для розвитку держави в цілому. Доцільним є створення конкурсів та державних грантів для інноваційних і цікавих проектів. Саме це допоможе інвесторам знайти для себе спосіб реалізувати свої можливості та допомогти державі, а підприємцям втілити свої задуми та бізнес-плани в реальність. А в сукупності всі будуть працювати на відбудову України вже зараз, не втрачаючи часу, що досить важливо.

Список використаних джерел:

1. Національний проект Сервіс «Дія. Бізнес» URL: <https://business.diia.gov.ua/>
2. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування підприємницької діяльності електронних резидентів. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/25973> (дата звернення: 06.09.2022).
3. Не лише вистояти в умовах війни, а й розвиватися. Ухвалено оновлені ТОП-10 пріоритетів бізнесу. *Українська Рада Бізнесу*. URL: <https://urb.org.ua/ne-lishe-vistoyati-v-umovah-vijni-a-j-rozvivatisya-uhvaleno-onovleni-top-10-prioritetiv-biznesu/> (дата звернення: 30.04.2023).
4. Денис Шмигаль: Нова програма Уряду дозволить відновити роботу частини бізнесів. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/denys-shmyhal-nova-prohrama-uriadu-dozvolyt-vidnovyty-robotu-chastyny-biznesiv> (дата звернення: 14 жовтня 2022)
5. Завдяки урядовій програмі реолокації збережено понад 35 тисяч робочих місць – Тетяна Бережна. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a54c8281-02fa-4ced-8b14-3a7ca772a826&title=Zavdiaki>
6. Як після війни Україна має відновлювати економіку та бізнес. *Велике дослідження*. URL: <https://forbes.ua/money/yak-pisslya-viyni-ukraina-mae-vidnovlyuvati-ekonomiku-ta-biznes-velike-doslidzhennya> (дата звернення: 15 грудня 2022)
7. Цимбалюк І. О. Економіка війни та перспективи для України. *Together united: науковці проти війни*: збірник тез I Міжн. благодійної наук.-практ. конф. (Луцьк, 20 травня 2022 р.). Луцьк : Вежа-Друк, 2022. С. 131-133.
8. Цимбалюк І. О. Інклюзивний розвиток в умовах війни та нових економічних викликів. *Together united: науковці проти війни*: збірник тез I Міжн. благодійної наук.-практ. конф. (Луцьк, 20 травня 2022 р.). Луцьк : Вежа-Друк, 2022. С. 65-71.
9. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О., Хомюк Н. Л., Войчук М. В., Савчук А. Ю., Коломечюк В. В., Цимбалюк С. М. *Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання: монографія*. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 514 с.